

Izhaja vsak petek
zjutraj in stane s
poštino vred za
celoletno 24 Din, za pol
leta 12 Din, za četr
leta 6 Din.

Posamezna številka 75 p

MURSKA STRAŽA

LASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
št. 9, pritličje.
Telefon št. 7.

Inserati: Ena šest-
stolpna petitvrsta
stane 1 Din 25 para.
Pri večkratni objavi
primeren popust.
Posamezna številka 75 p

46. šte. v.

Gornja Radgona, dne 16. novembra 1923.

V. leto.

Radič, njegova misija in njegove nade.

(Iz razgovora z uglednim pristašem St. Radiča).

Pesem o Radiču in njegovih papirnatih bombah tj. pisem iz Londona se vedno ponavlja. Odšel je v London. V bistvu nam mora kot rodoljubom biti zelo simpatično, da veliki demagog v zunanjem svetu res nastopa za hrvatske in slovenske interese. Po reku „aliquid semper haerat“ (nekaj vedno obvisi) ne smemo omalovaževati Radičeve misije. Ako kdo brez predsodkov bere njegova „londonska pisma“ mora nesporno priznati, da je Stipica postal zmernejši, kakor je bil sicer. Včasih je imel za svoje politične nasprotnike imena kakor „osel“, „volk“ (magarac) itd. — danes tega ni. Morda vpliva nanj londonska megla.

Tudi politični program republikanskega gromovnika Radiča se je spremenil, lahko rečemo v bistvu. Kakor je prej vedno imel na jeziku „veliko hrvatsko mirotvorno republiko“ tako se zdaj tega naziva (stari lisjak!) skrbno izogiba in četudi mu ta fraza uide, jo vedno popravlja s federalizmom ali celo slovenskim avtonomizmom.

Ljudje po deželi zidajo zlate gradove v oblake in nad gradovi Radiča, odrešenika sedanjega zla. Pričakujejo od njega čudežev, ki jih ni v sedanjem grešnem veku. Eni se veselo: Razdelili si bomo velika posestva, ne bomo plačevali davkov, ne hodili na sodnijo, ne v vojsko; drugi zopet tarnajo čisto pesimistično: Prodal nas bo Angležem, da bomo sužnji Britanije, kakor Indijci v Aziji; tretji (optimisti) pa velijo: Po kaj je šel Radič v London? Da

nam prinese angleškega obliža (Englischpflaster) za centralistične batine itd.

Kedaj pride nazaj? Tega ne vemo. Ostal je tam dalj časa nego je mislil sam. Nameraval je tudi v skandinavske dežele in v Ameriko, iskat mirotvornih čudežev za Hrvate.

„Balkanski komite“, v katerem nastopa stoji na strogem stališču federalistične ureditve Jugoslavije ter obsoja begograjski centralizem. Radič tam trdi, da mu bodo prihodnje volitve vrgle 160—180 poslancev od 813.

Bomo videli. Računi in kalkulacije so svobodni. Radič bi lahko neizmerno koristil Jugoslaviji. Ako pregledamo današnjo pol. situacijo, vidimo, da so radikali s svojo korupcijo izigrali. Celu demokrati („Pravda“) nazivajo Pašičevo politiko kot „režim terorja in sebičnosti“. Odsotnost Radičeva nam mnogo škoduje. V močni opoziciji bi vsi složni mnogokaj dosegli v našo trajno korist. Nadalje je Radičeva taktika zelo pogrešena; on nič ne računa na Bosance, Črnogorce in Macedonce. S tem jasno dokumentira, da starega političnega lisjaka Pašiča in njegovih volilnih metod ne pozna. Ako on usmeri svojo politiko tako, da bo vzbujala simpatijo vseh t. j.: Slovencev, Bosancev, Hercegovcev, Dalmatincev, Macedoncev in Črnogorcev, potem sme računati na tako zmago. Toda zvest mora ostati sedanjim smernici, s katero nastopa v velikem svetu: Za cilj naj ima federalistično združitev avtonomno se upravljajočih balkanskih držav.

R. B.

Kdo ima pravico do skrajšane roka pri vojaki?

Normalna službena doba (polni rok) traja po novem vojnem zakonu 18 mesecev za vse vrste orožja razen za mornarje, ki služijo dve leti. Skrajšan rok pa je določen na 9 mesecev (prej 12 mesecev).

Pravico do skrajšanega roka imajo v smislu čl. 49 zakona o ustroju vojske sledeči:

1. Dijaki, ki dovrše najmanj 6 razredov srednje šole, ako po devetih mesecih vojaške službene dobe napravijo skušnjo za rezervnega častnika. Kdor te skušnje ne napravi, služi 14 mesecev.

Bogoslovci, ki hočejo prevzeti duhovniško službo, služijo šest mesecev kot bolničarji.

2. V družinah, kjer se potrdi prvi sin, čigar oče še živi in če so ostali sinovi mlajši od 17 let, služi ta prvenec skrajšan rok, naslednja dva brata pa polni rok. Če pa ima prvenec nad 17 let starega brata, tedaj služita oba polni rok, tretji pa služi skrajšan rok.

3. Skrajšani rok služijo tudi oni, ki se sami hranijo, ali ki so samci ter so podredovali poljedelsko posestvo ali obrat, ki ga osebno obdelujejo ali vodijo.

4. Rekrut, kateremu sta v vojni od 1. 1912 do 1920 padla ali umrla za ranami pridobljenimi v vojaški službi, dva rodbinska člana, služi tudi skrajšan rok. Ta določba velja do leta 1938.

Pripominjamo, da so take določbe o oprostitvah, kakor tudi nekatere druge, v zakonu nejasne. Zato priporočamo, da se prizadeti obrnejo v dvomljivih slučajih do pristojnega okrožnega poveljstva, ki bo gotovo radevolje pojasnilo vse nejasnosti.

Pojasnila daje tudi ljudska pisarna SLS v Gornji Radgoni, (Posojilnica) brezplačno.

Pregled polit. in drugih dogodkov.

Bolgarija je sprejela vse naše zahteve. Sotoborni elementi topot niso prišli na svoj račun. — Francija se je izjavila, da je proti vsaki spremembi vladne oblike Grčije. — Veliki župan ljubljanske oblasti dr. Lukan je odstopil. — Republikansko gibanje na Grškem zavzema kljub silnemu prizadevanju raznih držav, vedno večji obseg. V resnici je Grčija tako že republika, samo izklicana še ni bila. — Na Angleškem je zmagala „Delavska stranka“ (Labour Party). Dobila je 110 občin. — Rusija izda nov denar ter likvidira skrahirani rubelj. — Amerika noče Nemčiji pomagati s posojilom. — „Slovenec“ že mori Slovence brata — je zapisal Prešeren, „Jutro“ ga pa še sramoti poleg ubijanja. V toliko so slovenski „naprednjaki“ napredovali od onih, ki jih opisuje Prešeren. — „Slov. Narod“ je ime

listu, ki piše proti slovenskemu nurodu. — Koroški drž. glavar je obljubil Slovincem enakopravnost in vse pravice, kakor jih uživajo Nemci. Pašič je v Ženevi tudi podpisal slično obljubo na znani pogodbi. Ta je besedo snedel. — Slovenska meja bo radi Reke zopet „popravljen“, seveda zopet v našo škodo. — Radič je še vedno v Londonu. O njegovim delovanju čitajte današnji uvodnik. — V Nemčiji vlada glad in nered dalje. Živila se sploh ne dobijo. Hlinka, vodja čs. ljudske stranke potuje v Ameriko. — Ministerski predsednik streljal na vojnega ministra... Kje? Blizu Jugoslavije, v Albaniji... Uvoz vina. Letos se je v našo državo uvozilo 100.000 hl tujih vin. Naša vina se pa po kletah kisajo in ne najdejo odjemalca. Ako bi Srbija bila vinorodna zemlja, bodite prepričani, da tega ne bi bilo, ker pa je dobro vino v Sloveniji, zato naj tuja brozga izpodriva naša vina. — Milo zimo napovedujejo vremenski preroki. Sklepajo to iz tega, ker na pticah in gozdnih živalih še ni prav nič opaziti, da bi se pripravljale na zimo. — Velika poplava je te dni povzročila v Banatu 12 milijonov kron škode. Uničila je veliko polja in žetev. — V Varšavi so se ob priliki zadnjega gen. štrajka, ki je končal z neuspehom socialistične stranke vršili krvavi spopadi. Padlo je 41 vojakov, 23 delavcev in ostalo 158 ranjencev. — Na Bavarskem je prišlo do drž. udara, ki pa je bil hitro udušen. Gospodar situacije je v. Kahr, medtem ko je Hitler moral pobegniti. Baje je prišel v Avstrijo. — V Nemčiji vlada zmeda. Posamezne pokrajine se proglašajo za avtonomne. Druginja raste. Funt kruha stane 22 milijard, liter mleka 24 milijard itd. Nov denar takozv. rentne marke izdajo 15. tm. Na tisoče otrok je v nevarnosti, da umre od glada. — Obtok bankovev v Avstriji je koncem pr. m. narastel za 470 milijard in tako dosegel višino 6.6 bilijonov kron.

Dopisi.

Javno vprašanje. Kaj je na naši državni in narodni meji najbolj potrebno, da bo zavladal red, gospodarski procvit in spoznamno življenje? To vprašanje stavimo na cenj. čitatelje in sotrudnike lista po vzoru drugih časopisov. Odgovori se naj vpošljejo bodisi s polnim imenom in naslovom, bodisi pod šifro, v katerem slučaju se naj v zaprti kuverti javi pravi naslov. Za tajnost jamčimo, kakor za druge dopise. Pametni in dobri odgovori se bodo po zaključku te ankete objavili v „Murski Straži“. Odgovore je vposlati do 30. novembra.

Gornja Radgona. Sedaj se živahno dela na kanalizaciji; cestni jarki izginejo. Nekateri si belijo glave, kam bodo sedaj pijanci padali.

Apače. Č. g. kaplan Ašič, ki je zbolel na močnem protinu, je moral v radg. bolnico v svrhu zdravljenja. Želimo skorajšnjega okrevanja.

Vsi, ki so dobili ponudbe in oni, ki bi radi oglaševali v Il. letniku „Slov. obmejnih koledar“ naj takoj pošljejo svoje ponudbe, ker je že skrajni čas!

Za tiskovni sklad se je na pobudo g. F. Žilavca nabralo pri veselim obmizju 1008 K. Neimenovan dobrotnik je daroval 16.000 kron. G. J. Lančič 400 K. Kat. dom v Ljutomeru 400 kron. Neimenovani 40 K. H. Robinšek 224 kron, (ostanek od 400 kron za naročnino). Neimenovani 1 polovnjak vina. Vsem blagim dobrotnikom ki se zavedajo ogromne važnosti dobrega obmejne tiska iskreni: Bog plačaj stotero.

Mala Nedelja. (V drugi izdaji nazvana „Ubogi samci“, že znana povsod). Narodno kulturno društvo uprizori v nedeljo 18. novembra v društvenem domu zelo zanimivo burko „Davek na samce“ s petjem in tamburanjem. Začetek točno ob pol štirih popoldne. K obilni udeležbi vse vljudno vabi odbor.

Apače. Zglašali smo se nad možnostjo Vaših treh vprašanj iz Potzinger—Ivanušovega vilajeta. Pa je žalibog istina. Naj gg. tožijo, ako ni res! Sedaj vemo, zakaj imenuje Dr. Potzinger „M. Str.“ — Revolverblatt! Da revolverja v obliki lista je treba, da se odstranijo iz naše drž. meje ljudje, ki so napravili iz naše drž. meje pravo smetišče — nekaj Avgijev hlev, katerega očistiti bodi stremljenje vsakega poštenega drž. brez razlike mišljenja in narodnosti. Le naprej! Z ostro kritiko takih škandaloznih razmer bomo napravili red, ako ne takoj pa vsaj v doglednem času.

Križevci. V nedeljo, dne 18. nov. priredi prostovoljno gasilno društvo Staranovavas veliko ljudsko veselico z bogatim sporedom, kakor licitacija, dirka, šaljiva pošta itd. v gostilni Kosi v Križevcih. Začetek takoj po večernicah. Ker je čisti dobiček namenjen za popravo gasilskega doma se občinstvo vljudno vabi.

Sv. Jurij ob Ščavnici. 24. in 24. oktober ostaneta Jurjevčanom v trajnem spominu. Že dalj časa se je mladina trudila, da s svojo znano spretnostjo pri okrašenju poveča slavnost blagoslovljenja zvonov. Krasno vreme je izvabilo staro in mlado v Grabince, kjer so sprejeli in pozdravili 3 nove zvonove ter jih od tam v krasni procesiji spremljali k župni cerkvi. Lepa vrsta kolesarjev je otvorila sprevod, za njimi so peketa kopila številnih iskrih konjičev, tem so sledile nepregledne vrste svatevc, Orlov, Orlic in okusno okrašeni vozovi z zvonovi in gosti. V nedeljo je prem. g. stolni dekan dr. Tomažič v sredi ogromne množice župljanov in tujcev blagoslovil in krstil zvonove. Največji tehta 2200 kg. Lepo je bilo gledati, ko so zvonovi kot ogromni klobuki plavali v zraku ter se polagoma dvigali proti lini stolpa. Godba je navdušenje ljudstva še povečala. Le žal, da so zapeli zvonovi še-le v pondeljek ponoči ob pol 10 uri. Mogočno so zagromeli topiči po Ščavniški dolini, ko so začeli pritkavati s 4 zvonovi, ki visijo zdaj v stolpu. Naenkrat je bil trg poln ljudstva, po fari hitro vse oživilo ter z ganotjem uživalo ubrane zvoke mogočnega zvonjenja. Godba je svirala, množica je pela in ukala od veselja. Hvala Bogu, g. župniku in vsem, ki so s svojimi prispevki omogočili nabavo tako krasnih zvonov pri tvrdki Buh v Mariboru.

Boreci. Dne 7. tm. sta sprejela zakrament sv. zakona Micika Inger iz Borec in A. Peršak, kmet iz Šalince. Poročevalec je poslal na njega pripadajoči del darovanja okoli oltarja v znesku 250 K za tiskovni sklad „Murske Straže“. Priložil je še izkupiček darovanja pri poroki Sunčič-Jurkovič v znesku 350 K.

Gornja Radgona. Pogreb pokojne Binice Čirčeve je bil zelo ginstiv. Udeležba velika. Za prerano ugaslim mladim življenjem žaluje vsako čustveno srce. Pokoj njeni duši!

Maribor. V Gornji Radgoni dobro znani g. Jakob Rutnik, orož. straž. v pokoju, ki je tudi naročnik našega lista je obhajal 7. tm. s svojo

soprogo Matildo, rojeno Plepelec srebrno poroko. Jubilatoma želijo vsi znanci in prijatelji dolgo srečno življenje in posebno zdravja, ki je g. soprogi posebno potrebno, ker leži že delj časa v mariborski bolnici.

Ljutomer. Narodna šola v Ljutomeru opozarja že zdaj na šolsko tombolo, ki se bo vršila prvo adventno nedeljo, tj. 2. decembra v gostilni g. Vavpotičeve ob 5. uri zvečer. Prijatelji ubožne šolske mladine se prosijo, da podpirajo to potrebno tombolo z dobitki, darili in z obilnim obiskom.

Ljutomer. V petek, dne 9. tm. je dospela v Ljutomer žalostna vest, da je v mariborski bolnišnici na posledici težke operacije umrl predsednik ljutomerskega Orla, br. Tone Kimlar. Bil je neumoren delavec v vseh kat. organizacijah. Posebno pri srcu mu je bil ljutomerski Orel, kateremu se je ves čas žrtvoval. V veliki meri je bila tudi njegova zasluga, da se je začelo z graditvijo Društvenega doma in da je delo napredovalo. Ni mu bilo usojeno, da bi dočkal njegove končne dograditve. — Kako priljubljen je bil, je pokazal njegov pogreb. Veliko Ljutomeržanov se je kljub težavnim razmeram podalo v Maribor, da ga spremljajo na zadnji poti. S težkim srcem se je poslovil ob odprtem grobu v imenu ljutomerske župnije in Orla g. provizor Andrej Lovrec, ki je vodil sprevod. V imenu Orlovske podzveze je govoril g. stolni kaplan Alojzij Rezman, ki ga je postavil katoliški mladini za vzgled neumornega delavca na polju krščanske prosvete. — Z njim je izgubil tudi naš list vnetega poročevalca in sotrudnika, ki je naravnost razveselil uredništvo, kadarkoli je poslal kako, še tako malo poročilo. Skratka, bil je vzor fant, plemenit značaj. Počivaj v miru, dragi brat!

Prokleti centralizem. Pred dvema mesecema smo zaprosili za dovoljenje za tombolo. Po zaslugi Pucelj—Žerjavovega centralizma izdaje taka dovoljenja ministrstvo za poljeprivrede i vode, dasi bi to lahko vsaka finančna uprava storila. Nič zato. Zaprosili smo. Nadlegovali poslanca, ki je osebno nesel prošnjo g. ministru ter jo priporočil. Prišla je rešitev i. s. v šestih tednih; še dosti hitro. Ampak kaka rešitev? Akt se nam je dostavil 26. oktobra, finančna uprava pa ga je dobila 30. oktobra s pripombo, da se mora zaprosena tombola vršiti še tekom meseca oktobra, (ki ima 31. dni). Neporabljeno dovoljenje vsled rešenja srezke fin. uprave baje ne velja. „Zaprosite vnovič g. ministra“. Komentarija k temu ni treba. Napovedana tombola se sicer ne vrši, pač pa se vrši na zadnjo predadventno nedeljo, dne 25. tm. v prostorih Posojilnice 2. premiera izvirne burke „Čudotvorna pijača“, ki bo vzbudila salve neprisiljenega smeha. Takoj po igri je licitacija velikih, za večjo tombolo namenjenih dobitkov. Med odmor se bodo prodajale karte za bogat srečolov! — Pridite!

Radinci—G. Radgona. Radikalna morala. Prišli smo v posest izvirnega pisma znanega vsebarvnega klativiteza, (dokaz za to besedo je vsebina pisma) specialista v pošteni dobavi naročenega blaga, novepečenega veleradikala F. J. Iz pisma, katerega v naslednjem objavljamo se zrcali vsa klativiteška ženjalnost in skozinsko korumpiran značaj navadnega podlega izsilje-

valca. Pismo slove dobesedno z vsemi 25 slovnimi napakami:

Gornja Radgona, dne 6/XI. 1923.

Geehrter Herr Büjcel!

Es ist eine Anfrage auf uns gekommen wegen Ihren Haus Nr. 33, und bin deshalb Sonntag zu Ihnen gegangen wegen einige Informationen, und Sie lassen mich dort warten wie einen weggeworfenen Fegen, — obwohl nur für Sie eine Nutzen wäre. — Folgen können Sie selbst zuschreiben.

Ich habe mich bei unsere Organisation für Ihnen mit aller Macht eingefest, dafür das Ihre Frau Gasthauskonzession bewilligt wurde, und habe einen Dank dafür? Keinen.

Nur Undank und Schaden ist Lohn für Gefälligkeitsdienst. — Weil Sie nur viel versprechen — und bis Heute nicht Ihre Worte Einlösen, werden wir bestehen darauf, das Ihre Haus Nr. 33 für „Invaliden dom“ von Regierung genommen wird.

Gochachtungswohl!

Jurkovič Filip

Tako pismo. Razprto tiskana mesta smo podčrtali mi. Sedaj pa drž. upravi vprašanje: Ali je po ustavi dovoljeno, da eksponent polit. stranke preko oblasti posreduje za koncesije? In dalje: Zadnja groznja, da se bo naslovniku vzela hiša, je navadno izsiljevanje. Kaj hoče sodnijska ali pol. oblast ukreniti, da se taka zloraba vlade — po individuju, ki je moralna propalica, kakor to predstojče pismo, katerega izvirnik hranimo jasno svedoči? — Da jih le ni sram radikalov — vsaj poštenjakov — da imajo to moralno kapaciteto za svojega eksponenta!

Tedenske novice

Stenski koledar za Prekmurje bo izšel v začetku decembra v tiskarni „Pannonija“ v Gornji Radgoni. Opozarjamo trgovce in obrtnike da inserirajo v tem koledarju, ker bode razpečan po celem Prekmurju brezplačno.

Amerika ne popusti v vprašanju zavezniških dolgov. „Newvork Herald“ poroča iz zanesljivega vira, da niti Hughes, niti Coolidge nočeta popustiti glede zavezniških dolgov ter vztrajata na tem, da se to vprašanje sploh stavi z dnevnega reda konference strokovnjakov, ki bo razpravljala o nemških reparacijah.

Pred poroko zblaznel. Iz Črne pri Prevaljah poročajo: Tukajšnji 21-letni posestniški sin Franc Murn bi bil moral na pritisk svojih starišev poročiti 60-letno vdovo, posestnico P.B. iz Podgorja pri Slovenjgradcu. To je šlo mlademu možu, ki si je sam izbral sebi primerno nevesto, tako k srcu, da je tik pred poroko zblaznel in svoji materi odgriznil nos. Me-

Mameluki.

Navadno ne grem nikdar zastoj v gostilno. Kolikor znaša po jugoslovanskem idiomu „ceh“, toliko in še več je navadno vreden kak pester vtis, zlato spoznanje, nova misel, ukradena iz sosednega omizja. Tako je bilo tudi onega večera, kateremu se naj cenjeni čitalci zahvalijo za ta podlistek.

V gostilno, polno gostov pride človek, na prvi pogled zločinski tip. Razkazuje slike: patrijotične in pobožne. Ako koga ob takih prilikah bolj zanima prijateljski pogovor, kakor pa razni fabriški šmok, ki se ponuja za drag denar kot umetnina, je to privatna stvar. Po pojmi, ki so udomačeni v vseh civiliziranih deželah Evrope me nikdo ne more siliti gledati nekaj, za kar ali nimam interesa, morda smisla — ali kar se mi zdi predolgočasno.

Tudi tu je bilo tako, Slab patriot, ki ni teh slik že stoinstokrat videl od raznih vsiljivih krščenih in rezanih agentov.

Tisti Dušan Jovanovič, odposlanik ministrstva unutaršnjih poslov, kakor se je nazival — je že dvajsetletni agent tvrdke Petar Nikolič v Zagrebu — pa je našel z arogantno gesto potrebo, da ozmerja indiferentno omizje, ki se med seboj šalilo — z izrazi, kakor jih tu na našem papirju ne morem napisati.

Naravno je in to še povsem naravno, da človeku, ki drži na čast materine besede ni vse eno, ako ga ozmerja tako brutalno, kakor zna to Jovanovič, kar ni v korist njegove firme, za katero potuje.

Značilno je, da najde taka „vucibatina“ vedno še sekundante, ki še vinske živijo-pijanosti iz jesenskih dni 1918. leta niti do danes niso prespali. Toda to mimogrede!

Ta „hauzirer“ je že 20 let v svojem zvanju. Nič zato. Tudi poklic, ker vsi ne moremo biti enega poklica. Iz tega sledi, da je prej z isto intenzivnostjo usiljeval Franza Josefa in Karla, Wilhelma in Bismarcka, kakor sedaj Aleksandra; jutri bo nič manj navdušeno prodajal sliko Trocki-ja in Ljenina ako ne Kitajskega cesarja...

Ta človek, ki se sklicuje na solunske topeve, s katerimi lahko pride na nas in katerim je baje služil, dasi je bil v „Vilachu“ (ne Beljaku) zaprt, — človek, ki nam preti z „jakostjo srbske armee-je“, na drugi strani z znano kulturno pretnjo od „25“ v samem ministarstvu unutarnjih poslov, človek, ki po svoji omejenosti vidi vso jugoslovansko kulturo v tem, da pijemo mi Slovenci že „tursku kafu“ in jemo znane „čevabčiče“ in da nošimo „lakovane hohštifelnice, koje nije treba tri nedelje pucovati“ in ki vidi bistvo naše jedinstvenosti v tem, da je glavno „da platiš porez, nosiš šajkaču i da šutiš“ — tak pritepenec najde ljudi, kateri mu pritrjujejo in se drznejo človeku, ki je trpel za pravo, ne ono frazersko jugoslavenstvo — vreči v obraz nezasluzen ožitek: Se pozna, da smo na nemški meji... Tak nekvalificiran (morda zelo nepremišljen in prenagljen) izbruh enostranske strankarskega mišljenja tu na meji ni umesten, četudi je napadeni slučajno klerikalec.

Pisec teh vrstic, kakor tudi marsikateri rodoljub je že davno imel vladarjevo sliko in

razne patrijotske, domoljubne slike — četudi en miniature — ker ni preveč denarja za luksu — morda že takrat, ko so razni mameluki, ki sedaj trkajo na svoja prsa še krivili svoje grešne hrbtenice pred črno-žolto zastavo, dvigali k prisegi desnico za Karla in njegovo Avstrijo in vsklikali „Deutschland über alles“ ter hoteli v žlici vode vtopiti vsako najmanjšo sled slovenskih barv...

Tako mi je ta večer — tokrat ob zelo skromni „cehi“ prinesel zlatavredno spoznanje, kaj smo mi Slovenci in zakaj delajo z nami, kakor sobarica s cunjjo ali metlo. Aroganten nastop enega samega mameluka, ki je mogoče celo špijon vladne stranke nam dovolj jasno spriduje, kaj smo in kje smo. — Kaj bi se napr. zgodilo enemu Slovincu, ki bi na sličen način začel ozmerjati napr. Srbe v Beogradu? Iz kože bi mu jermenje rezali ter mu obsovali od zibelke do groba in preko njega vse, kar se da.

Bodimo bolj samozavestni in pokažimo, da smo Slovenci, narod, ki je zrastel na svojih tleh in ima samoniklo kulturo, ki se je pod vplivom drugih večjih, treznejših narodov le spopolnila. Brez pravic smo; na željo in vsled nesposobnosti srbskih diplomatov razkoseni na tri države: Na Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo... To pa zato, ker nas v Beogradu ne zmorejo sami zmrcvariti... Zato so nas izročili deloma Avstriji in Italiji... Mi se pa povsod klanjamo, mi — suženjska nacija! —

R. B.

prebivalstvom vzbuja nesreča mladega moža mnogo pomilovanja in obsojanja brezobzirnih staršev.

Mrlič se je izpremenil v solni steber. V starem rudniku soli v Akna Sugata so našli truplo delavca, ki je po ugotovitvi zdravnikov ležal v rudniku kakih 50 let. Mrlič, v čigar prsi je bil zasajen dolgi lovski nož, se je izpremenil v steber soli. Na sebi je imel obešeno rudarsko svetilko, ki je tako zastarelega tipa, da take niso videli najstarejši rudarji.

Amerikanci ne bodo dali Nemčiji posojila. „Associated Press“ prinaša poročilo, da ameriške banke po svojem zadnjem posvetovanju odklanjajo vsako udeležbo na nemškem inozemskem posojilu.

Boga je klical za pričo. Pred par dnevi se je v Feldkirchenu pri Grazu dogodil zanimiv, a strašen slučaj. Neki mož je bil obsojen, da je zastrupil svojo ženo. Svoj samozagovor je končal: Vsemogočni Bog naj me kaznuje takoj s smrtjo, če sem kriv. Komaj je to izgovoril, se je zgrudil mrtev na tla. Poklicani zdravnik je konstatiral samo — smrt.

Železnica preko Sahare. Te dni je bila končno sklenjena pogodba med državo in francosko železniško družbo za zgradbo železnice skozi saharo puščavo. Železnica bo vodila od Orana in bo blizu Sindora dosegla reko Niger. Zgradba bo stala ogromne vsote ter bo epohalno delo moderne tehnike.

Še psovke, s katerimi nas zmerjajo, moramo plačati! Belgrajski Pucelj-Zerjavov centralizem je že lansko leto sprejel zakon, da se mora ves sirotinski denar cele države nalagati v hipotekarni banki v Belgradu. Ta banka daje posojila samim Belgrajčanom, da si zidajo krasne palače. V zadnjem času pa je iz te banke dobil posojilo na majhne obresti časopis „Politika“, ki nas Slovence zelo navdušeno psuje in zmerja. Tako moramo po zaslugi Pucelj-Zerjavovega centralizma celo blato, ki ga bratje v Belgradu mečejo na nas, z lastnim denarjem odplačevati. Radikalni raj že cvete. Samostojno-demokratski centralizem gre v klasje. Živijo Pucelj! Živijo Zerjav!

Finančna delegacija objavlja uradno da izide „Izkaz o stanju hranilnih vlog (po knjižicah) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za III. četrtletje 1923“ v eni prihodnjih števil „Uradnega lista“.

Gradivo za zgodovino našega pre-vrata. Pred kratkim smo praznovali petletnico našega osvobojenja in narodnega ujedinjenja. Živo nam stopajo v spomin kritični velezgodovinski dnevi ob koncu leta 1918 in začetkom 1919. Toda človeški spomin je nezanesljiv, vsled smrti se tudi druga za drugo umikajo iz pozorišča osebe, ki so takrat aktivno posegale v razvoj dogodkov. Posebno važen in zanimiv je bil prevrat baš na Sp. Štajerskem, zlasti v Mariboru, Celju, Ptuj in drugih večjih krajih, kjer so dotlej imeli vso oblast v v rokah sovražni nam tujci. Potomstvo bi po pravici dvigalo težko obtožbo zoper sedaj živeči zarod, ki je te velevažne dogodke doživljal in preživljal, ako jih ne bi oteli pozabljivosti. „Zgodovinsko društvo“ v Mariboru se tedaj obrača na civilne in vojaške osebe, ki so v tistih usodnih dnevih imeli vodilno ulogo v rokah, da natančno opišejo spomine iz tistih dni ter popis pošljejo Zgodovinskemu društvu, da jih shrani v arhivu in ob priliki objavi. Zapisovalce spominov opozarjamo na temeljni zgodovinski zakon: nič resničnega zamolčati, nič neresničnega poročati. Podpis bodi prost vsake osebne ali strankarske ambicije, pretiravanja ali maščevalnosti. Takratni narodni sveti se naprošajo, naj vpošljejo društvu zapisnike svojih sej. Voditelji šolskih in župnijskih kronik naj vpi-

šejo dogodke svojega kraja tudi v svoje kronike, prepis pa pošljejo Zg. društvu. Ravno tako se naj določijo še ohranjeni lepaki, letaki in druge tiskovine, ki se našajajo na prevrat. Vse to gradivo se naj vpošlje društvu do konca tega leta. Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Zgrabljen konjska tatova. Poročali smo v zadnji številki, kako sta posestniku Francu Križanu v Kokoričih pri Sv. Križu na Murskem polju v mesečni noči od 22. do 23. oktobra izginili iz hleva dve kobili. Ravno isto noč so posestniku posestniku Hericu tam blizu ukradli lahek voz in konjsko opravo za dva konja. Obe tatvini so morali izvršiti isti tatovi, ki so se potem neznano kam odpeljali. Križan je imel škode nad 12.000 Din, Heric pa okoli 20.000 Din. O tej predrzni tatvini je bila takoj obveščena orožniška postaja v Križevcih, sled za tatovi je vodil v Sloveske gorice in dalje proti Ptuj. Skozi 7 dni so bili: g. komandir Bukovšek in narednika Žbontar in Šoštar na nogah. Sum je padel precej v začetku na nekega Friderika Sodec-a iz Precetincev, kateri je nekdanji kot hlapčič služil pri posestniku Križanu. Ko je prišel orožnik na njegov dom, ga seveda ni našel doma, in nihče ni vedel, kam je izginil. O tatvini je bila telefonično obveščena orožniška postaja v Ptuj, odtam pa postaje na bližnjem Hrvaškem. Oba ptička, ki sta ukradla konje, voz in opremo, sta se zgrabila v kletko v Krapini. Tam sta namreč prodala eno kobilico nekemu konjskemu mešetarju za 3250 Din, drugo kobilico, voz in kumate pa sta za prav nizko ceno ponujala v nakup. To se je ovadilo policiji, ki ju je dala prijeti in zatvoriti. Pred sodiščem v Krapini je Friderik Sodec izpovedal, da sta nedavno s tem „pajdašem“ ukradla vola, ga prodala, denar pa zajedla in zapila. Eno kobilico in voz sta spravila g. Bukovšek in posest. Heric dne 31. okt. domu, druga je opešala in morala ostati v Gjurmancu pri Krapini.

Listnica uredništva.

Zadnjič niso mogli priti vsi odgovori, ker bi napolnili celo stran. Zato nadaljujemo danes! — **Gornja Radgona.** Pesmi, ki so po svojem bistvu skrivnostno vibriranje najintimnejših srčnih strun, ne sme vsakdo kritizirati, Netaktno je, podtikati avtorju pesmi profane namene; to zmore storiti le človek z dvoumnimi predsodki. — J. Lipovec, Ljutomer: Tvoje „poslano“ je bilo slovniško ali gramatikalno nepravilno, zato si je dovolil „pismeni“ urednik, da je rokopis spremenil besedni red v smislu „Poslanega“ in potem tudi še v smislu sedaj l. 1923 veljavnih slovničnih pravil. Za svojo osebo sem mnenja, in tega mnenja je menda vsak razsoden človek, da je to pravičanje z ene ali druge strani nesmisel. Stvar je prišla v smešnost in ni Tvoj spor kak Hima-laja, da bi se ne dal zenačiti. Zato svetujem v interesu dobre stvari: Pamet in zopet pamet. Saj poznaš geslo advokatov: Ako bi ne bilo neumnih ljudi na svetu, bi advokate morali umreti. — A. E. isto tam: Prispevek mi dopade. Pride v koledar ali pa v podlistek. Pa se oglašite kaj; z dobrimi dopisi vendar koristite dobri stvari. — Kat. dom: Prisrčna hvala za dar. Dal Bog, da se društveni dom, ognjišče ljudske prosvete z vzajemnim podpiranjem vseh naših ljudi skoraj dogradi in otvori. — F. B. & Comp. Vi ste nesrečen človek. Nekateri me zbadajo, drugi se smejiijo, nekateri se razburjajo za stvari, katere mi novejši čas pošiljate. Po osebnih, vsestranskih informacijah pa imate popolnoma prav, kajti tu-palam je treba tudi ženskem jeziku stopiti vsaj na prednji konec. Sem galanten človek in imam ženske zelo rad, posebno če so zabavne, prijetno interesantne, če znajo lepo gledati in se tako nežno smehljati, da pričarajo v skrbipolno dušo prijeten žarek božje toplote, nikakor pa ne maram odurnih klepetulj, četudi so odete v navidez lepo barvo liki rdeče jabolko, ki je v svojem srcu grenko in gnilo. Hudoben jezik vzame bližnjemu dobro ime. Tako stvorenje se niti ne zaveda, da je vsak obrekovalec trojni morilec: prvič ubije bližnjemu dobro ime, drugič zastuplja dušo svoje žrtve in tretjič ubija s tem svojo čast.

— Vsak pošteni se bo boril proti takim izrastkom z vsemi sredstvi, tudi s časopisjem. Lepo se bo privatnik, obrtnik ali trgovec zahvalil še tako lepemu obrazu, pod katerim se skriva obrekovalska duša, ko izve napr. od ravnatelja ali uradnika kakega den. zavoda, koliko ima kdo dolgov in denarja in potem to raztrosi po okolici kakor veter pleve! Prizadeti se udarite na prsa in recite: Sami smo krivi, confiteor, mea culpa, mea culpa (moja krivda) ne pa urednikova ali dopisnikova. Poleg vsega imam še dovolj tehtnih dokazov, da je vse tam resnično. To sem povedal tako, sine ira et studio in sedaj smo lahko, če se poboljšate: Clara pacta, boni amici. G. dopisnik pa imejte ostro oko in pa še ostreje uho, pa še pridete. Drugo, kar ste poslali je premalenkostno in ni vredno prostora. — F.—c. Glede posestev vojv. Eleonore Uršule pl. Arnberg iz Belgije bo dosti škandala, ki bo vzbudil prahu v naši in inozemski javnosti. Počakajmo, ko bo jabolko zrelo. — Spectator. Velja isto. Princ Arnberg posreduje diplomatskim potom pri g. Pašiču in izgleda, da bo vse povžito tuje vino precej kislo saldirano. — Kršč. sociallec. Strokovna Vam priporočam knjigo dr. Krek: Socijalizem, ki je zelo poljudna, nadalje knjigo „Socijalna misel“ in soc. glasilo „Pravica“. Vse se naroča v Ljubljani, Jugoslov. tiskarna. — Murska Sobota. O g. Švikaršiču ni vredno mazati prostora. Šolske razmere pa mi ni treba detajlno opisati s konkretnimi podatki in dokazi in se nam bo posrečilo, prižgati luč tudi tam. — „Naš Dom“ je glasilo NSS, republikanska frakcija g. dr. Vesnika. Dokler nas ne napada, nimamo vzroka lista obrekovati, ker nas večkrat, kadar čitamo napr. „Novine“ srbijo prsti in človeka zaboli v srce, ko na takem formatu ne pri-nesejo mnogo. Pod to okolnostjo se „Naš Dom“ lahko razširja, ker ima delavce za to. Ako se najdejo požrtvovalni ljudje, bi tudi „M. Straža“ dobila v lepi Krajini razmaha. Kdor se strinja z menoj, naj dela na to. — Beltinci. Preosebno. Ni vredno prostora. Bolj aktualne stvari so mi ljubše. — Dolnja Lendava. Poslano pride ob prvi priliki. Svobodno lahko pišete, vse kar ne nasprotuje krščanskemu svetovnemu nazoru. — Naročnikom pesniške zbirke „Pohojena greda“. Potrpite, za božjo voljo! Moja krivda ni. Knjiga izide najpozneje v teku dveh tednov. Krivda je samo v tiskarni, ki radi tehničnih ovir še ni mogla dela izvršiti. Pripoznam, da je sedaj knjižna sezona, pa tudi vem, da imam vsled zakasnitve škodo. Potrpite torej! Ko izide, se takoj razpošlje na vse strani! — M. C. Je za nič in precej nelogično. — Vsem drugim. Je moralo v koš, zima je blizu. — Dr. Stanjko, Ljutomer. Na Vaš c. dopis od 6. tm. katerega smo pa prejeli 14. tm. glede „Poslanega“ g. J. Lipovca, Vam morem kot „pismeni“ človek reči le toliko, da je bilo izvirno „Poslano“ tako stilistično skrupulno, da ni sodilo v list gramatično oz. stilistično nekorrigirano. V zadevi, ki je prešla že v skrajno smešnost nima nobeden član našega uredništva drugega interesa, kakor da se taki tipični „Prozeshanslani“ osmešijo temeljito, kar se bo tudi zgodilo. — „Spectator“ istotam: O pripisanem materialu glede zadeve Ahrenberg in drugih zanimivosti prihodnjič.

Ali sem poravnal naročnino?

POČU!

dovito nizkih cenah
kupite letos
volneno blago

za ženske in suknjo za
moške obleke, kakor
tudi vso drugo manu-
fakturno robo v vele-
trgovini R. Stermecki,

Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega
pomanjkanja denarja treba povsod štediti
ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje
in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini
R. Stermecki.

ŠIPE

KIT

STEKLO

PORCELAN

KAMENINE

ima v vsaki velikosti in množini v zalogi
Janko Cizej, Gornja Radgona
trgovina z mešanim blagom

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

Iščem

Kuharice, sobarice, kuhinjske dekle, hlapce, strežnike, natararice itd. z dobro plačo in dober postupak. Za odgovor je priložiti za 2 Din znamke. Naslov: Roza Rušer, posredovalnica služb v Ljutomeru.

Proda se 6 1/2 orala posestva na lepi legi. Je gozd, travnik, gorice in sadonosnik. Hiša in gospodarsko poslopje vse v najboljšem stanju. Tudi je nova preša in novi svinski hlevi. Cena zmerna. Več pove g. Dominik Kolarič, pos. Norički vrh št. 1 pri Gornji Radgoni.

Sprejme se

služkinja

za trg. hišo. Naslov v upravnishvu lista.

Počne izredno močne s furami in brez fure prodaja najceneje **J. Postružnik, klobučar Sv. Jurij ob Ščavnici.**

Sodi za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ,** Ljubljana, Trnovo.

Štirikolesno brizgalno

starejši sistem proda poceni občina Mota pri Ljutomeru. Poročila daje županstvo.

Razglas.

Občina Ljutomer bo dražbenim potom prodajala približno 100 hl svojega vina letošnjega pridelka in približno 50 hl letnika 1922. Prodajalo se bo 21. novembra t. l. ob 11. uri v občinski kleti v Ljutomeru, dne 22. novembra t. l. ob 13. uri pa v občinski kleti v Brebrovniku.

Interesentje se opozarjajo na obče znan izredno dober pridelek občinskega vina ter se vabijo k dražbi.

Županstvo občine Ljutomer.

Hiša enonadstropna, nova, z lepimi kletmi ter precejšnjim vrtom v Ljubljani, se zamenja za Maribor eventuelno tudi proda. Tozadevna natančnejša pojasnila daje tvrdka **J. Baloh,** Maribor, Grajsk trg štev. 3.

Proda se z dobrim obratom pekarija

Izve se pri lastnikoma Janezu in Mariji Heric Veržej št. 36 pošta Križovci pri Ljutomeru.

Zahvala.

Podpisana se tem potom najiskrenejše zahvaljujeva vsem, ki so najino iskreno-ljubljeno, nepozabljivo hčerko

Binico

v težki, mukepolni bolezni tolažili, jo spremljali na zadnji poti in globoko užalošenim starišem izražali tako toplo sočutje ob bridki izgubi. — Posebna zahvala gre združenemu pevskemu zboru za v srce segajoče nagrobnice, gosp. nadučit. Mavriču za lepi nagrobni govor, častiti duhovščini, gosp. županu, zastopnikom uradništva in drugih korporacij ter društev, vsem darovalcem vencev in šopkov, vsem prijateljem, sploh vsem in vsakemu, ki so pripomogli k temu, da smo blago pokojnico zamogli tako lepo spremeniti k poslednjemu počitku. Drago in nepozabno nam Binico priporočava v molitev in blag spomin.

Gornja Radgona, dne 9. novembra 1923.

Žalujoči stariši:

Janko in Ivanka Čirič.

Častna izjava.

Podpisana Marija Dominkuševa, učiteljica v Gornji Radgoni tem potom obžalujem vse žaljive besede, katere sem govorila o gospodični Tilki Fridau.

Gornja Radgona, 12. novembra 1923.

Marija Dominkuševa.

Najboljše se proda pri

Ratnik-u

v GORNJI RADGONI
SPODNJI GRIS štev. 12

Za jajca, maslo dam najlepše cene!

! Zato vse jajčarice rade grejo na Spodnji Gris — do mene! Ker Ratnik res najboljše plača, se konkurenti vsi jezijo, zato pa vse jajčarice k meni na Sp. Gris hitijo ... !

Slavenska banka d. d., Zagreb

PODRUŽNICA GORNJA RADGONA

Delniška glavica 50,000.000 Din a rezerve preko 12,500.000 Din

Vloge črez 125,000.000 Din

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, M. Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien. Ekspoziture: Jesnice, Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije: Buenos-Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije: Slovenska banka, Ljubljana. — Jugosl. Industrijska banka d. d., Split. —

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.